

12.98x31.13	1	עמוד 21	כותרת - גלובס	29/03/2016	52545784-0
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330					

ביקורת על הפרקליטות

פרופ' בועז סנג'רו

לא לתובעים יצירותיים

מתבקשות". האם אנו רוצים יצירתיות כזו? בפרשה שלישית, נחשף כי תובע אישר לחוקרי המשטרה לזייף פרוטוקול של בית המשפט ולהציגו בפני נחקר, כדי ללחוץ עליו להודות. הטובה היצירתיות בעינינו? בפרשה רביעית התברר, כי הפרקליטות נהגה בעבר (בעידן פרופ' היס; לא בעידן החדש של ד"ר קוגל), להחזיר למומחי המכון לרפואה משפטית חוות דעת שכתבו, בבקשה לשנותן בטרם יוגשו לבית המשפט, כך שהממצאים יהיו מפלילים יותר. האומנם יצירתיות היא תמיד טובה?

(צילום: אוריה חדמור)

כשליצירותיות יש פירות באושים רבים וכשמדובר בתפקיד רביעוצמה של טובע, שבכוחו להרוס את חייו של אדם בעצם ההחלטה להגיש כתב אישום ו/או לבקש מעצר או להציע עסקת טיעון מסוימת - לא, תודה! איננו רוצים יצירתיות. הבו לנו "ביורוקרטיה וטכנוקרטיה משפטית" - בלשון לדור (בתמונה); ובלשוני אני - אמת, יושר, צדק והליך הוגן

אכן, כשליצירותיות יש פירות באושים כאלה - יש באמתחתי הרבה דוגמאות נוספות - וכשמדובר בתפקיד רביעוצמה של טובע, שבכוחו להרוס את חייו של אדם בעצם ההחלטה להגיש כתב אישום ו/או לבקש מעצר או להציע עסקת טיעון מסוימת - לא, תודה! איננו רוצים יצירתיות. הבו לנו "ביורוקרטיה וטכנוקרטיה משפטית" - בלשון לדור; ובלשוני אני - אמת, יושר, צדק והליך הוגן. ●

הכותב הוא פרופסור מן המניין, המרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת גן, מחבר הספר "הרשעת חפים מפשע בישראל ובעולם: גורמים ופתרונות"

ברשימתו "כך מייצרים פרקליטים חלשים" ("הארץ", 13.3.16), מצטרף גם פרקליט המדינה לשעבר, משה לדור, למתקפה הנחושה של ועד הפרקליטים ושל הנהלת הפרקליטות (לפי עדותו שלו) נגד קיומה של נציבות הביקורת על מערך התביעה, בראשות השופטת (בדימוס) הילה גרסטל. לדור עצמו נאלץ להודות, שהדוחות המערכתיים של נציבות הביקורת הם מצוינים ומועילים (בלשונו הלא מפרגנת, "וטוב שכך"). לדוגמה, אחד הדוחות חשף, כי ההחלטה אם לסגור תיק נגד חשוד, אורכת (בממוצע) כשנה; וכי כשסוף סוף מחליטים על סגירה, משום מה לא ממהרים להודיע על כך לחשוד, וההודעה מתעכבת/מעוכבת (בממוצע) שנה נוספת (!), שבה על החשוד לשעבר לחיות בפחד בלתי מוצדק. הרוח הצביע על דרך פשוטה ויעילה לתיקון ליקוי זה, באמצעות הוספת משבצת לטופס ההחלטה על סגירת התיק, שתבטיח משלוח הודעה. אכן, נוכח רוחות מערכתיים כאלה היה לדור נראה מגוחך אילו תקף גם אותם. הם צפויים לשפר את עבודת הפרקליטות, ולצמצם את פגיעותיה המיותרות באזרחים.

לדור ממקד את התנגדותו בסמכות נציבות הביקורת לברר תלונות פרטניות נגד פרקליטים. בעידן שבו על כל גוף בעל כוח קיימת ביקורת, אפילו על השופטים, באמצעות נציבות הביקורת על השופטים, על לדור להגות הסבר - מדוע אין מקום לביקורת דווקא על התובע, שעליו נאמר שהוא אוהו באמצעים האיומים ביותר שבהם יכול השלטון לנקוט נגד האזרחים: החל מבקשת מעצר, דרך הגשת כתב אישום, ועד לעסקת טיעון. לדור הרי יודע שמאז הרוח המפורט בנושא של המכון הישראלי לרמקורטיה, קשה לשווק את הטענה שדי בביקורת של הגופים שהיו קיימים כבר בעבר, כגון מבקר המדינה, המשטרה ובתי המשפט. ובכן, מהו הנימוק החדש והשנון שהגה לדור נגד ביקורת על הפרקליטות? "בעולם חדש זה הוא התובע יימנע מכל פעולה יצירתית, נחושה ועצמאית המתקרבת למתחם שבו יחשוש כי יהפוך מושא לתלונה... ונקבל ביורוקרטיה וטכנוקרטיה משפטית במקום אומץ, יצירתיות ונחישות לטובת הציבור" - לדור אינו מסביר ולא מדגים את היצירתיות הנכספת בעיניו.

באחד המקרים שנדונו בעליון, נקבע כי התובעת הטעתה את שופטי המחוזי לחשוב שזומר מסוים, שעליו הוטל חיסיון ללא הצדקה, אינו רלבנטי לתיק. אלא שבהומו זה הופיעה עדותו הראשונה של העד, שעל בסיסה הורשע אדם ברצח, ובה הוא מספר שכלל לא יכול היה לראות את הרצח, משום שיריעות האוהל היו סגורות. האין בהסתרת עדותו יצירתיות איומה של התובעת? בפרשה שנייה, מתח בית המשפט העליון ביקורת על תובעת שהדריכה את העדה לקראת עדותה בבית המשפט באופן מופרז, "ואף מסרה לה דף ובו שאלות ותשובות"